

1

ЗНАЙОМСТВО ІЗ ПРИНЦИПОМ 80/20

Закон Парето (Принцип 80/20) дуже тривалий час сприймався на економічній арені як такий собі валун, що невідомо як потрапив на ці терени; емпіричний закон, який ніхто не міг пояснити.

Йозеф Стейндл¹

Кожна розважлива людина, кожна організація, кожна соціальна група та суспільна формація може і має використовувати Принцип 80/20 у своєму повсякденному житті. Цей принцип дасть змогу досягати більших результатів за менших зусиль. Принцип 80/20 може допомогти людині самореалізуватись і бути більш щасливою. Цей принцип здатен у багато разів підвищити рівень рентабельності будь-якого бізнесу та ефективність роботи будь-якої організації. За його допомогою можна навіть покращити якість державних послуг та збільшити їхній обсяг, знизивши водночас витрати на них. Автор цієї книги, де вперше був описаний Принцип 80/20², створюючи її, виходив із твердого переконання, перевіреного його особистим досвідом, зокрема в бізнесі, що цей принцип є одним із найкращих способів витримувати й долати колосальні навантаження сучасного життя.

ТО ЩО Ж ТАКЕ ПРИНЦИП 80/20?

Принцип 80/20 указує на те, що невелика частка причин, витрат або докладених зусиль забезпечує більшість наслідків, прибутків чи отриманих результатів. Це означає, наприклад, що 80% зробленого вами на роботі ви досягаєте протягом 20% робочого часу. Звідси випливає, що 4/5 докладених вами зусиль (переважну частину!) було витрачено марно. Це, безумовно, розходиться з тим, на що зазвичай очікують люди.

Отже, Принцип 80/20 стверджує, що дисбаланс є невід'ємною властивістю співвідношення між причинами й наслідками, витратами і прибутками, докладеними зусиллями та винагородою за них. За точку відліку такого дисбалансу береться співвідношення 80/20: 80% прибутків забезпечуються 20% витрат; 80% наслідків випливає із 20% причин, 20% зусиль дають 80% результатів. Ці типові співвідношення показані на рис. 1.

Безліч прикладів, що підтверджують справедливість Принципу 80/20, можна знайти у бізнесі. 20% асортименту продукції дають бізнесу 80% прибутку, те саме можна сказати про 20% клієнтів. Тобто, як правило, 20% асортименту продукції або 20% клієнтів приносять компанії 80% прибутку.

Щодо суспільства, то 20% злочинців здійснюють 80% злочинів; 20% автомобілістів потрапляють у 80% дорожньо-транспортних пригод; на 20% подружніх пар припадає 80% усіх розлучень (статистику про укладення шлюбів сильно псують ті, хто частіше за інших одружуються й розлучаються, що дає песимістично-однобоку картину нестабільності укладених шлюбів). Нарешті, 20% дітей отримують доступ до 80% можливостей, що їх надає система освіти країни.

Якщо згадати про вашу оселю, то першими тут зношуються килими: на 20% килимів припадає 80% впливів, що призводять до їх зношування. 20% свого одягу ви носите 80% часу. Той,

хто має вдома сигналізацію, знає, що співвідношення хибних і справжніх тривог становить відповідно 80/20.

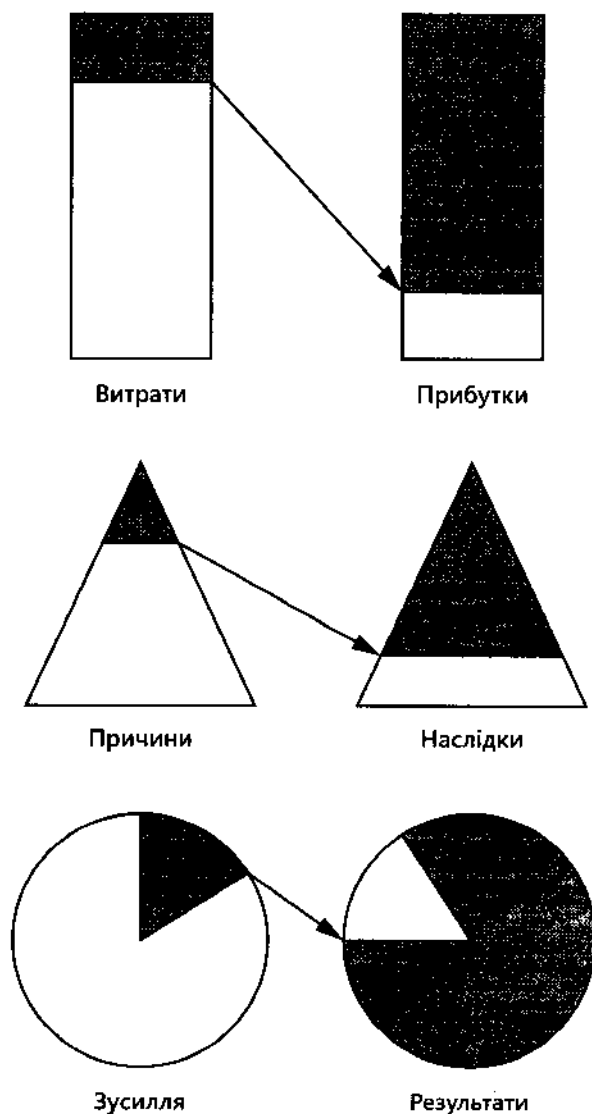

Рис. 1. Принцип 80/20

Двигун внутрішнього згоряння також є гарним прикладом дії Принципу 80/20: 80% енергії в ньому витрачається марно, і лише завдяки 20% обертаються колеса. Саме ці 20% зусиль дають 100-відсотковий результат!³

Відкриття Парето: систематична і передбачувана незбалансованість

Закономірність, покладену в основу Принципу 80/20, було виявлено італійським економістом Вільфредо Парето (1848–1923) у 1897 році, більше ніж 100 років тому. Його відкриття називали по-різному: принципом Парето, законом Парето, правилом 80/20, принципом найменшого зусилля, принципом дисбалансу; у цій книзі ми називатимемо його Принципом 80/20. Підспудно впливаючи на успішних людей, передусім на бізнесменів, комп'ютерних ентузіастів, спеціалістів відділів технічного контролю, принцип сприяв формуванню сучасного світу. Разом із тим, Принцип 80/20 залишається однією з найбільших таємниць нашого часу. І навіть та невелика купка людей, що знаються на ньому і застосовують цей принцип, використовують лише незначну частку його сили.

То що ж виявив Вільфредо Парето? Так сталося, що, намагаючись знайти закономірність в розподілі багатства й доходів у Англії XIX століття, він з'ясував, що більша частина доходів і матеріальних цінностей належить меншості людей в досліджуваних групах. Напевно, Парето це не дуже здивувало. Проте він виявив ще два надзвичайно важливих факти. Насамперед він з'ясував, що існує незмінне математичне співвідношення між чисельністю групи людей (у відсотках від загальної кількості населення) і часткою багатства або доходу, які ця група контролює⁴. Простіше кажучи, якщо відомо, що 20% населення володіють 80% матеріальних цінностей⁵, то можна впевнено стверд-